

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021—2024 (VNS 1/2020 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 12.5.2020.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylijohtaja, osastopäällikkö Juhapekka Ristola, liikenne- ja viestintäministeriö (etäkuuleminen)

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Liikenne- ja viestintävirasto
- Väylävirasto
- VR-Yhtymä Oy
- Yleisradio
- Helsingin seudun liikenne
- Suomen Kuntaliitto
- Destia Oy
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- INFRA ry
- Keskuskauppakamari
- Linja-autoliitto
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Metsäteollisuus ry
- Pyöräliitto
- Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- Suomen Taksiliitto ry
- Suomen Tieyhdistys
- Suomen Vesitieyhdistys ry
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

Valiokunnan lausunto LiVL 2/2020 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää julkisen talouden suunnitelman mukaisia linjauksia oikeasuuntaisina ja katsoo, että liikenteen osalta tulee varmistaa riittävä rahoitus sekä infrastruktuurin kehittämiseen että sen ylläpitämiseen.

Liikenneverkoston kehittämisen osalta valiokunta kiinnittää huomiota 12-vuotiseen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan. Tämän parlamentaarisen suunnitelman tulee olla se peruskivi, jolle valtakunnallista liikennejärjestelmää kehitetään julkisen talouden suunnitelman puitteissa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että liikennejärjestelmän ylläpitoon ja korjausvelan aisoissa pitämiseen kiinnitetään asianmukaista huomiota ja että näille toimille varataan riittävät määrärahat.

Valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että COVID-19-pandemiasta odotettavissa olevan taloustaantumisen aikana liikennejärjestelmän kehittämistoimia voidaan käyttää elvytystoimina. Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa öljyn maailmanmarkkinahinta on pudonnut ennätysalennukselle tasolle. Tästä johtuen myös määrättyjen liikenneverkon kunnossapitoon tarvittavien raaka-aineiden, kuten bitumin, hinta on laskenut. Myös tämän takia sekä ylläpitoon, korjausvelan hoitamiseen että infrastruktuurin kehittämiseen on syytä tässä vaiheessa panostaa. Taloudellisesti vaikeissa tilanteissa liikennejärjestelmän toimivuudella on keskeinen merkitys sekä yhteiskunnan toimivuuden että talouden elpymisen kannalta.

Tämän lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota kyberturvallisuuteen ja kyberturvallisuuskeskusten määrärahojen riittävyteen yhteiskunnan kriittisten toimintojen turvaamiseksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Liikenne- ja viestintävaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto LiVL 2/2020 vp

Helsingissä 8.5.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Matias Marttinen kok
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Kari Tolvanen kok
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Jani Mäkelä ps
varajäsen Mikko Ollikainen r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker

Valiokunnan lausunto LiVL 2/2020 vp
Eriävä mielipide 1

ERIÄVÄ MIELIPIIDE 1

Perustelut

Useissa asiantuntijalausunnoissa on tuotu esille tarve nostaa infrahankkeiden toteuttamiseen kohdistuvia määrärahoja, koska esimerkiksi tiestön korjausvelka on vuosien aikana kasvanut 2,5 miljardiin euroon. Siksi esitämme, että korjausvelkaohjelmaa painotetaan etupainotteisesti jo kuluvaan vuoteen ja vuoteen 2021. Merkittävästi laskenut öljyn hinta näkyy jo nyt myös asfaltin hinnan laskuna, ja näin olisi perusteltua tehdä asfaltointia etupainotteisesti. Teitä päällystetään tänä vuonna noin 4 000 kilometriä. 1990-luvun lamassa maata elvytettiin asfaltointitoilla yli 6 000 kilometrin vuosivauhtia. Kokoomus näkisi tämän järkeväksi elvyttäväksi toimeksi myös tänä ja ensi vuonna.

Toimiva liikenneinfrastruktuuri on yksi keskeinen kilpailukykytekijä teollisuuden ja elinkeinoelämän toiminnassa. On huomattava, että monet keskeiset infrastruktuurihankkeet käynnistävät toteutuessaan myös muita julkisia ja yksityisiä investointeja. Monilla kehittämishankkeilla on vaikutusta paitsi alueen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin ja työllisyyteen myös kaupunki-kehitykseen, työvoiman liikkuvuuteen ja parempaan liikenneturvallisuuteen.

Erityisesti kahden hankkeen edistäminen olisi Suomen ratainvestointien kannalta mahdollista toteuttaa nopeasti. Espoon kaupunkiradan ja Pasila—Riihimäki-radan rakentaminen voisi alkaa välittömästi. Espoon kaupunkiradan jatkaminen Leppävaarasta Kauklahteen kahdella lisäraiteella on välttämätön säännöllisen ja häiriöistä vapaan liikennöinnin mahdollistamiseksi. Kaupunkiradan kehittäminen vähentää merkittävästi liikennöinnin häiriöherkkyyttä sekä varmistaa kauko- ja lähijunaliikenteen yhteensopivuuden. Hankkeen ratasuunnitelma on valmis, ja toteutus voidaan aloittaa välittömästi valtion rahoituspäätöksen jälkeen. Hankkeen nopea eteneminen edistää nopean ratayhteyden rakentamisen edellytyksiä Helsingin ja Turun välille.

Pääradan raideliikenteen kehittäminen on välttämätöntä säännöllisen ja häiriöstä vapaan liikennöinnin mahdollistamiseksi. Päärataan investointi on aito tulevaisuusinvestointi, jolla vauhditetaan koko Suomea niin elinkeinoelämän kuin ilmastotavoitteiden näkökulmasta. Pasila—Riihimäki-radan toinen vaihe on koko rataverkon toimivuuden kannalta kriittinen. Pasila—Riihimäki-hankkeen ratasuunnitelma on valmis, ja toteutus tarvitsee vain investointipäätöksen.

Esitämme miljardin euron rahoitusta raidehankkeisiin sekä liikennettä tukevien paikallisten hankkeiden toteuttamiseen. Paikalliset hankkeet toteutettaisiin siten, että valtio osallistuisi kaupunkien ja kuntien sellaisten hankkeiden rahoitukseen, jotka tukisivat kestävästä liikkumisesta ja uutta asuntorakentamista. Osa rahoituksesta tulisi suunnata jaettavaksi kaupunkiseutujen ja valtion välisissä MAL-neuvotteluissa. Kokoomuksen tavoitteena on lisärahoituksella turvata, että kaupungit ja koko Suomi menestyvät, luovat hyvinvointia ja kasvavat ympäristön kannalta kestävästi.

Liikennepolttoaineiden veroja korotetaan hallituskauden aikana 250 miljoonalla eurolla alkaen vuoden 2020 elokuussa sekä parafiinisen dieselöljyn verotasoa korotetaan 120 miljoonalla eurolla. Esityksillä on vain häviävän pieni vaikutus liikenteen päästöihin. Lyhyellä aikavälillä ehdo-

Valiokunnan lausunto LiVL 2/2020 vp Eriävä mielipide 1

tettujen veronkorotusten arvioidaan hallituksen esityksen mukaan vähentävän bensiinikäyttöisten henkilöautojen polttoaineen kulutusta noin 1,2 prosenttia ja dieselkäyttöisten henkilöautojen kulutusta noin 1,4 prosenttia verrattuna tilanteeseen, jossa veronkorotuksia ei tehdä. Liikennesektorin päästöjen arvioidaan siten vähentyvän vain noin 0,7 prosentilla. Sitä enemmän esitykset nostavat liikkumisen kustannuksia, erityisen haitallinen koronakriisin aikana lisäkustannus on elinkeinoelämälle ja teollisuudelle. Katsomme, että veronkorotukset on peruttava työllisyydelle ja talouskasvulle haitallisina.

Seuraavan kehyskauden aikana suomalaista autokantaa on pyrittävä uudistamaan voimakkaasti. Suomen autokanta on Euroopan vanhimpia. Autokannan uusiminen mahdollistaisi vaihtoehtoisten käyttövoimien, vähäpäästöisten ja päästöttömien autojen nopeamman yleistymisen. Kokoomus on esittänyt, että autoveroa laskettaisiin ensi vuoden alusta 100 miljoonalla eurolla. Tämä tarkoittaisi noin 900 euron keskiveron muutosta, joka laskisi auton hintaa 2,7 prosenttia. Autokannan uusiutuminen vauhdittuisi reilusti, sillä autojen kysyntä kasvaisi vuodessa arviolta 5 000 autolla. Syntyvä vaje katettaisiin nostamalla vastaavasti ajoneuvoveroa keskimääräisesti 2,5 eurolla kuussa, painottaen korotusta korkeapäästöisempiin autoihin. Korotus on selvästi pienempi kuin esimerkiksi polttoaineen verotuksen nostossa.

Hallitus on päättänyt poistaa väylämaksut vuoden 2020 osalta. Maksut puolitettiin jo pääministeri Kataisen hallituksen aikana. Esitämme, että väylämaksut poistettaisiin kokonaan väliaikaisen poiston sijaan. Tämä tukee vientiteollisuuden kilpailukykyä.

Kokoomus vastustaa valikoivaa mediatukea. Esitämme, että tuki järjestetään tasapuolisesti esimerkiksi verotuksen kautta. Asettamalla tilausten ja irtonumeromyynnin vero kriisin ajaksi nolnaan sekä palauttamalla alkuvuoden arvonlisäverot hakemuksesta myös media-alan yrityksille voitaisiin tuki kohdentaa läpinäkyvästi ja oikein alan toimijoille. Koronakriisistä johtuen mediamyyntitulojen lasku on lisäksi erityisesti kohdistunut radiomedia-alalle, jolle esitämme tilapäistä tukea perustuen mediamyyntituloista maksettavien arvonlisäverojen määrään.

Tietoliikenteen ja viestintäinfrastruktuurin osalta hallitusohjelman linjauksia on muutettava. Taloudellinen kriisi tulee kestäämään vielä pitkään, jolloin kaikista esityksistä, joilla lisätään elinkeinoelämän kustannuksia, tulee luopua. Lisäksi valtion hankkeita on tarkasteltava uudelleen. Hallituksen kaavaileman viiden miljoonan euron laajakaistatuen sijaan esitämme kotitalousvähennyksen laajentamista. Kotitalousvähennyksen tulee koskea myös oman pihan ulkopuolisia töitä, ja määrää on korotettava. Lisäksi esitämme valtion tunnistautumishankkeesta luopumista, sillä nykyiset tunnistautumismarkkinat toimivat hyvin eikä siten yhteensä 20 miljoonaa euroa makssava hanke ole tarpeellinen.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

**Valiokunnan lausunto LiVL 2/2020 vp
Eriävä mielipide 1**

Helsingissä 8.5.2020

Kari Tolvanen kok
Matias Marttinen kok
Janne Heikkinen kok

Valiokunnan lausunto LiVL 2/2020 vp
Eriävä mielipide 2

ERIÄVÄ MIELIPIIDE 2

Perustelut

Maamme on nyt erityisessä ja poikkeuksellisessa tilanteessa koronapandemian vuoksi. Tämän johdosta sekä Suomen että koko maailman talous on sakannut pahasti. Koronavirustilanteen puhkeaminen erityisesti alkuvuodesta maassamme on johtanut moniin muihinkin asioihin, kuten tuotannon häiriöihin ja kysynnän rajuun vähenemiseen. Koronatilanteella on ollut suora vaikutus myös maamme työllisyyteen sekä työttömyyden lisääntymiseen. Näin ollen Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan voimakkaasti tänä vuonna. Täten hallitus pyrkii nyt erällä elvytystoimilla, kuten yritystuilla, julkisen talouden suunnitelmassaan vuosille 2021—2024 tasoitamaan koronan vaikutuksia maamme talouteen. Lisäksi hallitus lisää pysyviä julkisen talouden menoja julkisen talouden suunnitelmassaan, jolla toivotaan olevan toimeliaisuutta lisäävä vaikutus yhteiskuntaamme.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää sinällään hyvänä sitä, että kiinnitetään entistä enemmän huomiota niin koronaviruksen hallintaansaantiin kuin kansalaisten terveyden vaalimiseen. Näemme kuitenkin, että tätä ei pidä tehdä hinnalla millä hyvänsä eikä etenkään Suomen kansan kustannuksella. Nyt näin on käymässä, sillä hallituksella ei ole uskottavaa ohjelmaa kriisin jälkeiseen aikaan. Hallitus jatkaa edelleen rahan jakamista maailmanparantamiseen. Panostuksia kohdennetaan muun muassa kehitysyhteistyöhön sekä ympäristönsuojeluun ja ilmastopoliittisiin toimiin. Tästä huonona esimerkkinä toimivat juuri julkisen talouden suunnitelmassa hiilineutraalisuuteen liittyvät tavoitteet ja niiden edistäminen yhteensä noin 2,0 mrd. eurolla vuonna 2021 alentuen 1,7 mrd. euroon vuonna 2024.

Toisin kuin hallitus me perussuomalaiset näemme, että yhteiset verovarot on käytettävä tehokkaasti Suomen ja suomalaisten hyväksi. Käytännössä tällainen suunnanmuutos edellyttää hallitusohjelman kirjoittamista kokonaan uudelleen, mahdollisesti jopa uudella hallituspohjalla. Näin on tehtävä, koska hallitus jatkaa edelleen ilmastoposeerausta Suomen kansan ollessa sen maksajana. Tästä on seurauksena se, että nämä liian kireät ja kunnianhimoiset ilmastopoliittiset vähennystavoitteet vain heikentävät maamme yritysten kilpailukykyä (mukaan lukien teollisuus, liikenne ja maatalous) muihin maihin verrattuna. Samaten hallituksen esittämät toimet vain kasvattavat kansalaisten elämisen kustannuksia esimerkiksi asumisen, elämisen ja liikkumisen suhteen. Me perussuomalaiset näemme, että kuljetusten turvaamiseksi rahoitusta on tärkeää kohdentaa riittävästi myös alempiasteisille väylille ja yksityisteille. Tämä on ympäristöteko, koska siitä kiittää muiden muassa kotimainen teollisuus. Tässä samassa yhteydessä tulee pitää huolta maamme perusinfrastruktuurista — ja sen riittävästä rahoituspohjasta. Myös rautateiden raakapuun terminaaliverkoston valmistuminen tarvitsee lisärahoitusta. Tämä toimi tukee samaten kotimaista yrittäjyyttä.

Lopuksi valiokuntaryhmämme haluaa nostaa esiin myös sen tosiasian, että hallitus on päättänyt perustaa ilmastorahaston, jonka pohjana on Valtion kehitysyhtiö Vake Oy. Sen toiminta keskittyy erityisesti ilmastonmuutoksen torjumiseen. Tämä vahvistaa edelleen sitä korutonta kertomaa hallituksen kriisitietoisuudesta. Toisin sanoen sitä ei ole. Hallitus kyllä hiilineutraaliuden varjolla nostaa suomalaisten erinäisiä veroja. Aiemmin on jo päätetty osana hallituksen ilmastotavoitteiden edistämistä liikenteen polttoaineverojen korottamisesta 250 miljoonalla eurolla. Muutos

Valiokunnan lausunto LiVL 2/2020 vp
Eriävä mielipide 2

tulee voimaan elokuussa 2020. Samaten osana hallitusohjelmaan sisältyvää yritystukien leikkausta on aiemmin päätetty poistaa asteittain parafiinisen dieselöljyn tuottovaikutukseltaan 120 miljoonan euron suuruinen laatuporrastus, jolle ei ajoneuvokannan uudistumisen myötä ole enää perusteita hallituksen mielestä. Sen sijaan sekä joukkoliikenne että joukkoliikenteen ostot saavat hallitusohjelman mukaan ilmastoperusteisen tasokorotuksen, jonka suuruus on vuosittain 20 miljoonaa euroa vuodesta 2020 alkaen. Määrärahan käytöstä on päätetty, että 7 miljoonaa euroa osoitetaan suoraan myöhemmin tarkemmin linjattavilla MAL-sopimuksilla suurille kaupunkiseuduille. Loput 13 miljoonaa kohdennetaan siten, että Liikenne- ja viestintävirasto käynnistää ilmastoperusteisen joukkoliikennetuen valtiontukihaun, jossa tukea voivat hakea suuret kaupunkiseudut, keskisuuret kaupunkiseudut ja ELY-keskukset. Tämäkin taas osoittaa sen todeksi, että istuva hallitus on unohtanut täysin maamme maaseudun ja siellä asuvan väestön. Muutoinkin liikennesektorille on tulossa isoja muutoksia, sillä hallitus panostaa sektorilla lujasti digitalisaatioon ja sen tuottojen kehittämiseen. Käytännössä tämä mahdollistaa yhä isommalla todennäköisyydellä mahdollisten tietullien tai vastaavien käyttöönoton maassamme. Tämä on kehitystä, jota me perussuomalaiset emme edelleenkään hyväksy. Isossa kokonaiskuvassa voidaankin rehellisesti todeta, että istuvan hallituksen ilmastopolitiikka on täysin epäonnistunutta.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa päätöstä tehdessään huomioon eriävässä mielipiteessä esitetyt näkökohdat.

Helsingissä 8.5.2020

Sheikki Laakso ps
Jani Mäkelä ps